

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Василь Олександрович ШАМРАЙ,

доктор наук з державного управління, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри адміністративного,
фінансового та господарського права
Академії праці, соціальних відносин і туризму (м. Київ),
вул. Велика Окружна дорога, 3, м. Київ, МПС, 03680,
shamrai_vasyl@ukr.net

Едуард Францович ДЕМСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, професор,
професор кафедри адміністративного, фінансового та господарського права
Академії праці, соціальних відносин і туризму (м. Київ),
вул. Велика Окружна дорога, 3, м. Київ, МПС, 03680,
shamrai_vasyl@ukr.net

Олександр Миколайович МЕЛЬНИК,

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри адміністративного, фінансового та господарського права
Академії праці, соціальних відносин і туризму (м. Київ),
вул. Велика Окружна дорога, 3, м. Київ, МПС, 03680,
shamrai_vasyl@ukr.net

УДК 343.352

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ ЗА КОРУПЦІЙНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

Досліджуються питання доцільності та соціальної необхідності встановлення кримінальної або адміністративної відповідальності юридичних осіб, її нормативно-правового обґрунтування та можливих негативних наслідків у разі визнання такої відповідальності. Досліджуються неодноразові спроби законодавця визнати юридичну особу суб'єктом адміністративної або кримінальної відповідальності і тим самим перекласти провину певної особи-власника або уповноваженої ним особи — на трудовий колектив в цілому. Така спроба унеможливує притягнення корупціонера за розроблені ним схеми корупції до юридичної відповідальності, порушується конституційний принцип персоніфікації відповідальності. Ця спроба законодавця щодо визнання юридичної особи суб'єктом адміністративної або кримінальної відповідальності ані юридично, ані економічно, на думку авторів, не обґрунтована. Прийнятий закон

№ 314–VII, який набрав чинності з 1 вересня 2014 року, узаконив рейдерство, піратство, захват підприємств та знищення конкурента у сфері економіки, дав підстави судам приймати рішення, які практично неможливо ні оскаржити, ні виправити, ні опротестувати, що призведе до підриву довіри до влади, віри у справедливість. Він (закон) є соціально небезпечним, підриває основи економічного розвитку, а тому мав би бути скасованим.

Ключові слова: корупція, відповідальність, заходи кримінально-правового характеру, адміністративно-господарські та фінансові санкції, рейдерство, перерозподіл власності, знищення та поглинання підприємств.

Так складається у житті і суспільстві, що ми завжди із завидною послідовністю щось запозичаємо за кордоном, або когось доганяємо. Що маємо власне не цінуємо, не любимо, не бачимо. Ми навіть свою релігію не зберегли — молимося за розквіт чужоземних конфесій, відаємо кошти сумнозвісним релігійним пірамідам, створюємо політичні партії на угоду зарубіжним сусідам. Не хотілося про це раніше писати щоб ненароком не нашкодити прагненням суспільства і держави до європейських цінностей, та не створити передумови для звинувачення авторів в нерозумінні глобалізації правової політики держави.

В цій статті мова піде про чергове запозичення європейських цінностей в правовій царині і адаптації їх для України щодо “безболісного” перерозподілу власності на законних підставах або усунення конкурентів олігархічних структур. Ось і зараз на данину моді європейських цінностей 23 травня 2013 р. прийнято Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб” (далі — Закон № 314–VII), який набирає чинності з 1 вересня 2014 року [1]. Навіть до самої назви Закону, при наймі, є два питання: перше — яке відношення відповідальність юридичних осіб має до лібералізації візового режиму, друге — якщо встановлення відповідальності здійснюється по Плану, а не в порядку врегулювання суспільних відносин в певній сфері життєдіяльності суспільства, то яка легітимність такої відповідальності? Проте ці питання ніби по ходу дискусії і можливо змістовного значення не мають.

Цим Законом № 314–VII по суті вводиться кримінальна відповідальність юридичних осіб, хоча в Законі визначено як застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Але як би ми не завулювали що до юридичної особи застосовується не кримінальна відповідальність, а лише заходи кримінально-правового впливу, все рівно юридична особа в кримінальному процесі в особі її представника виступає стороною кримінального і судового провадження, тобто суб’єктом відповідальності, хоча суб’єктом злочину по законодавству є лише фізична особа (ст. 18 Кримінального кодексу України).

Спроба визнати юридичну особу суб’єктом відповідальності у вітчизняному законодавстві мала місце і раніше. Законом України від 11 червня 2009 р. “Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень” [2] (далі Закон № 1507–VI) однозначно суб’єктом відповідальності визнавалася юридична особа. Щоправда, законодавець не встановлював якої відповідальності: адміністративної чи кримінальної? За змістом Закону № 1507–VI можна констатувати, що це була кримінальна відповідальність, водночас з елементами заходів адміністративного провадження та стягнення.

В юридичній літературі з цього приводу були чисельні аргументи, висловлені проти запровадження цієї (новели) новації. Зокрема одним із авторів цієї статті зазначалось, що Закон № 1507–VI дає можливість під приводом боротьби з корупцією вчиняти протиправні дії, але вже по знищенню, поглинанню чи захопленню підприємств (суб’єктів господарювання) на так званих законних підставах, що притягнення юридичної

особи до відповідальності за формальними ознаками є несправедливим та не правовим за своєю природою, що по суті межує з “піратством” в законі [3]. Адже застосування штрафів, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи та супровідні ним дії процесуального забезпечення (допити, арешти, обшуки, огляди службових приміщень, виїмки документів, кореспонденції, комп’ютерної техніки та інші дії податківців та контрольно-наглядових органів) зупиняють діяльність юридичної особи. Підприємство не може вчасно пред’явити фінансові, податкові звіти, зробити відрахування щодо сплати податків, єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, страхових внесків на загальнодержавне пенсійне страхування тощо. Це практично знищує підприємство, створює підстави для відкриття нових кримінальних проваджень за вчинення інших злочинів у сфері господарювання, створює передумови усунення конкурентів, перерозподілу власності. Ці аргументи не втратили актуальності і на сьогодні.

Нарешті законодавець дослухався до представників науки, юристів-практиків та правових позицій народних депутатів України і Законом від 21 грудня 2010 р. “Про визнання такими, що втратили чинність деяких законів України щодо запобігання і протидії корупції” № 2808–VI, яким закони від 11 червня 2009 р. “Про засади запобігання та протидії корупції” [4], “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення” [5] та “Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень” [2] визнано такими, що втратили чинність з 5 січня 2011 р. Здавалося б що справедливість перемогла і юридична особа не є суб’єктом відповідальності і антикорупційні закони від 7 квітня 2011 р. не нагадують про адміністративну караність чи кримінальну судимість юридичної особи.

Щоправда в юридичній літературі мали місце й інші думки. Відомий фахівець у галузі кримінального права П. П. Андрушко, досліджуючи проблему чи є шанси подолати корупцію, зазначав негативне ставлення міжнародних експертів GRECO до скасування Закону від 11 червня 2009 р. “Про відповідальність юридичних осіб за корупційні правопорушення”, що міжнародні експерти наполягають на встановленні відповідальності юридичних осіб за корупційні правопорушення, що Україна є учасницею багатьох міжнародних конвенцій, виконання яких є обов’язковим. Власна думка П. П. Андрушка полягала в тому, що не потрібно було скасовувати закон “Про відповідальність юридичних осіб за корупційні правопорушення”, а достатньо було б внести деякі зміни до цього закону [6, с. 6]. Далі обґрунтовуючи свою позицію П. П. Андрушко посилається на ст. 26 Конвенції ООП проти корупції, підписаної від імені України 11 грудня 2003 р., в якій йдеться не про вчинення юридичною особою злочинів, визначених цією Конвенцією, а про участь юридичних осіб у таких злочинах, а тому відповідальність юридичної особи має наставати незалежно від того, притягнута чи ні фізична особа до відповідальності за вчинення визначених Конвенцією злочинів [6, с. 7]. Важко погодитися з такою точкою зору в силу раніше зазначених нами аргументів. По-перше, в оригіналі Конвенції ООН проти корупції 2003 року зазначено, що суб’єктами відповідальності за корупційні правопорушення є посадові та службові особи публічної сфери або публічні посадові особи, по-друге, крім “власне корупційних” злочинів, визначених ст.ст. 15, 16, 18, 19, 20, 21 Конвенції, до корупційних злочинів віднесені також розкрадання, неправомірне привласнення майна державною посадовою особою, розкрадання майна в приватному секторі тощо. Так чи не нагадують норми ст.ст. 2, 10 Закону № 1507–VI та ст.ст. 96³, 96⁴ Кримінального кодексу України в редакції Закону № 314–VII певні схеми “законного” привласнення майна шляхом підкупу, погрози чи іншого штучного вчинення уповноваженою особою юридичної особи злочинів, передбачених законом, за які до юридичної особи будуть застосовані заходи кримінально-правового характеру. Чи не нагадують ці норми правове обґрунтування для нових корупційних схем щодо створення умов для недобросовісної конкуренції, зловживання монополієм становити на ринку та незаконного привласнення чужого майна.

У юридичній літературі досить широко обговорюється думка, що в багатьох державах (ФРН, Нідерландах, Данії, Норвегії, Фінляндії, Румунії, Молдові, Литві, Лівані, Сирії, Китаї, Індії, Японії, США, Великій Британії, Франції) юридичні особи притягаються до кримінальної відповідальності. Проте майже ніхто не нагадує про досить стійкі традиції поваги до власності у цих державах і процеси розподілу та перерозподілу власності у них відбулися значно раніше ніж в Україні, а також на теренах бывшего СРСР. Законодавству у зазначених державах чи їх правозахисним системам не відомий український феномен як застосування до юридичних осіб адміністративно-господарських, фінансових, економічних, штрафних санкцій, штрафів, що встановлені законами за порушення правил провадження господарської діяльності, з фінансових питань, торгівлі, ціноутворення, надання послуг публічного і приватного характеру у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Отже, каральна доктрина України утворилася іншим шляхом на відміну від зарубіжних держав. Понад 60 законів, крім КК України та КУпАП, передбачають застосування різноманітних санкцій, які охоплюють всю сферу діяльності публічних і приватних органів, в тому числі і сферу запобігання корупції і які за своїми юридичними наслідками залишаються не менш впливовими ніж адміністративна і кримінальна відповідальність, але без статусу засудженої особи.

Інша справа правомірність і законність їх застосування як і застосування заходів протидії корупції та притягнення до адміністративної і кримінальної відповідальності залишаються на сумлінні правозастосовних органів і потребують докорінного вдосконалення. Вірно зазначає Борис Свиридов, що не закони впливають на стан корупції, а зневага до них, що влада в руках небагатьох осіб лише імітує боротьбу з корупцією, що кругова порука та створення рейдерських груп спонукає грабувати вже награване, що при декоративних формах покарання корупція залишається довічно [7, с. 12]. Отже, треба ретельно виконувати закони і тоді ніякої додаткової відповідальності чи додаткових суб'єктів відповідальності не потрібно.

Порівняльний аналіз Законів № 1507-VI і № 314-VII про відповідальність юридичних осіб показує, що вони майже нічим не відрізняються. В одному і в другому законах ті ж самі підстави настання відповідальності юридичної особи, а саме: вчинення уповноваженою особою юридичної особи певних злочинів (пов'язаних з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, використанням коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів. Підкупом службових осіб, пропозицією або наданням неправомірної вигоди, зловживанням впливом, терористичним актом), визначених ст. 96³ Кримінального кодексу України в редакції Закону № 314-VII. Тобто, підставою для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру є не дії самих юридичних осіб (оскільки юридична особа є умовною субстанцією, яка не може усвідомлювати своїх дій та керувати ними), а від її імені та в інтересах юридичної особи дії уповноваженої особи, що не виключає підкуп, погрозу чи інший вплив на саму уповноважену особу юридичної особи з метою дискредитації юридичної особи та вчинення певних провокацій відносно неї для усунення конкурента на ринку збуту або перерозподілу власності. В цьому й проявляється перша помилка законодавця, яка викликає певну дискусію щодо рівності форм власності. В одному і другому законах № 1507-VI та № 314-VII законодавець встановлює, що відповідальність (застосування заходів кримінально-правового характеру) не поширюється на юридичних осіб публічного права, які повністю утримуються за рахунок державного чи місцевого бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а також міжнародних організацій (ст. 96⁴ КК України в редакції Закону № 314-VII). На кого розрахована ця норма? Тільки на підприємства малого і середнього бізнесу, які більш всього перетерпають негаразди в процесі свого становлення і розвитку. Ринкові відносини ще не склалися, а вони вже знищені великим бізнесом. Третя цікава позиція законодавця, юридична казуїстика якої мабуть свідомо закладена в нормативний акт, полягає в тому, що злочини, передбачені ст.ст. 209, 306, ч.ч. 1 і 2 ст. 368³, ч.ч. 1 і 2 ст. 368⁴, ст.ст. 369, 369² КК України, визнаються вчиненими в інтересах юридичної

особи, якщо вони спрямовані на отримання нею неправомірної вигоди або створення умов для отримання такої вигоди, а так само на ухилення від передбаченої законом відповідальності (ч. 2 ст. 96³ КК України у редакції Закону № 314–VII). Як відокремити дії вчинені в інтересах юридичної особи від інших дій?

Під ознаки зловживання впливом, створення умов для отримання вигоди, ухилення від передбаченої законом відповідальності можна підвести будь-яку діяльність. Передача в оренду приміщення юридичної особи, приховування прибутку (доходу), несплата податків, зборів, порушення порядку виплати заробітної плати, порушення механізму ціноутворення, ухилення від передбаченої законом відповідальності тощо є порушенням, але не завжди може носити корупційний характер щоб за такі порушення надавати “статус” суб’єкта відповідальності за корупційні правопорушення. До речі, згідно із Законом “Про засади запобігання і протидії корупції” юридична особа не є суб’єктом відповідальності (ст. 4), але за юридичною технікою викладення норм у ст.ст. 96³, 96⁴, 96⁵ КК України (в ред. Закону № 314–VII) містяться ознаки суб’єкта відповідальності як, наприклад, наявність правосуб’єктності юридичної особи, її організаційна обособленість і персоніфікованість, здатність нести відповідальність протягом певного строку та ін.

Не менш цікавим є введення в Законі № 314–VII більш жорстких строків давності застосування заходів кримінально-правового характеру у порівнянні зі строками притягнення до відповідальності, встановленим Законом № 1507–VI, в якому було передбачено, що стягнення не може бути застосовано до юридичної особи, якщо минуло більше року з дня виникнення підстав (ч. 3 ст. 3 зазначеного Закону). Проте ч. 1 ст. 96⁵ КК України в редакції Закону № 314–VII такі строки передбачено від трьох до п’ятнадцяти років в залежності від тяжкості вчинення злочину уповноваженою особою юридичної особи. Застосування цих строків з врахуванням перебігу давності застосування заходів кримінально-правового характеру, визначеного частинами другою і третьою цієї статті по суті юридична особа довічно залишається під загрозою застосування таких заходів, тобто під “ковпаком”. На підтвердження цього висновку достатньо навести припис норми, що у разі переховування уповноваженої особи юридичної особи від органів досудового слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності перебіг давності застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру припиняється, а у разі вчинення уповноваженою особою повторно будь-якого злочину, зазначених у ст. 96³ КК України в редакції Закону № 314–VII, перебіг давності переривається. Тобто юридична особа стає довічним претендентом на суб’єкт відповідальності за корупційні порушення. Однак уповноважена особа не може бути постійно закріплена за юридичною особою. Уповноважена особа відповідно до законодавства України, може змінювати місце роботи, місце проживання, перебування тощо. За таких обставин строк (притягнення до відповідальності) застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру продовжується до нескінченності.

Цікава ще одна новела законодавця, пов’язана зі ступенем тяжкості вчиненого уповноваженою особою юридичної особи злочину, ступеню злочинного наміру (ст.ст. 96¹⁰, 96¹¹ КК України в редакції Закону № 314–VII, особливість якої дивним чином пов’язана зі суб’єктивними ознаками злочину, з психічним ставленням злочинця і усвідомленням ним власної протиправної поведінки. Це треба ж які пізнання щоб за суб’єктивними ознаками визначити вину юридичної особи?

І, нарешті, ще одна вигадка вітчизняного законодавця, метою якої є покарання (караність) до безкраю, але щоб це не було відповідальністю. Така вигадка знайшла своє законодавче втілення під назвою “заходи кримінально-правового характеру”, застосування яких дає можливість матеріального, економічного і просто фізичного знищення підприємства, суб’єкта господарювання, але не відноситься до жодного виду стягнення, визнаних теорією права і закріплених Конституцією України (п. 22 ст. 92). Питання дискусійне: чи потрібно посилювати кримінальний безкрай безладом владних структур? Мабуть ні, скаже будь-яка людина, хто цінує повагу до закону і до власності.

Замість висновків.

З позицій ціннісних категорій права, його соціального значення не можна перекидати відповідальність конкретної уповноваженої особи на підприємство, трудовий колектив, на інших осіб юридичної особи, які за функціональними обов'язками своєї діяльності не знають і не могли знати про протиправні дії уповноваженої особи. За кожним правопорушенням, тобто вчинення будь-якого правопорушення здійснюється конкретною людиною, яка усвідомлює свою поведінку, керує власними діями і відповідно повинна нести певне покарання. За змістом ст. 96³ та ч.ч. 2 і 3 ст. 96⁵ КК України в редакції Закону № 314–VII юридична особа несе відповідальність за дії іншої особи. Відповідальність юридичної особи в умовах сьогодення України є ні що іншим, як лобювання інтересів певного кола осіб. Інакше чим можна пояснити встановлення заходів кримінально-правового характеру, визначених Законом № 314–VII, в якому крім штрафу передбачена конфіскація майна і ліквідація підприємства приватної (колективної) форми власності. Кому це вигідно? Що це дає для економіки? Чергове знищення підприємства, яке сплачувало податки? Яка в цьому потреба? Вимога європейської спільноти? Так ми вже зазначали, що у Європі, Росії, іншим державам невідома така форма відповідальності як різноманітні фінансові, економічні, господарські санкції, це по-перше, а по-друге, чи варто нам копіювати зарубіжні цінності якщо вони породжують певні сумніви їх призначення, спірну легітимність. І далі, питання постає про введення колективної відповідальності, яка так притаманна, властива деспотичним, тоталітарним формам правління. Може Європа є ще більш тоталітарним утворенням ніж Україна.

Висновки.

Прийнятий Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб” Закон № 314–VII за змістом соціального призначення суперечить антирейдерському Закону України від 10 жовтня 2013 р. “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення правового регулювання діяльності юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців”, іншим антиконкурентним законам. Встановлення відповідальності юридичних осіб — це по суті узаконено рейдерство, піратство, захват підприємства, знищення конкурента обґрунтоване на владному рівні і закріплене відповідними судовими рішеннями, які практично не можливо ні оскаржити, ні опротестувати, ні виправити, м'яко кажучи, допущені помилки. Це досить дорого коштує державі, суспільству і саме основне — вірі в справедливість, довіри до влади. Вірно з цього приводу зазначає адвокат Катерина Тарасова, що вищевказані нововведення є соціально небезпечними і вимагають невідкладних змін [8, с. 10]. Проте, як на нашу думку, то зазначений Закон № 314–VII потребує не тільки змін, а є несправедливим та не правовим за своєю природою, не відповідає принципу “верховенства права”, у розумінні (тлумаченні) Конституційного Суду України і поки не введений в дію підлягає скасуванню, — це найкращий варіант. На наше глибоке переконання для притягнення юридичної особи до відповідальності національна система права має досить достатній, надпотужний “арсенал” заходів державного примусу для впливу на організаційну і господарську діяльність підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, в тому числі різноманітні господарські, фінансові, економічні, штрафні санкції.

P.S. Законодавець ще раз виявив алогічне ставлення до цінності права та його верховенства у суспільстві. Так, Законом України від 15 квітня 2014 р. “Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України”, яким внесено зміни до Закону № 314–VII щодо застосування заходів кримінально-правового характеру до юридичних осіб та строків введення його в дію, конкретизовано відповідальність за злочини проти основ національної і громадської безпеки України та перенесено введення в дію з 1 вересня 2014 р. на 27 квітня 2014 р. Можна зрозуміти законодавця, що соціально-політичне становище, яке склалося в державі, потребує негайного, миттєвого реагування на дії, спрямовані на захоплення

державної влади, посягання на територіальну цілісність, терористичні акти, їх фінансування заходами не тільки примусового, а й економічного характеру. Тому законодавець вільно маніпулює щодо строків введення в дію нормативних актів (Закону № 314–VII). Але мова, на наше переконання, йде про інше. Публічні заклики до насильницької зміни конституційного ладу, посягання на територіальну цілісність, диверсії, захоплення заручників, порушення законодавства про референдум, створення незаконних воєнізованих або збройних формувань, терористичні акти, пропаганда війни, найманство тощо вчиняють виключно фізичні (громадяни, посадові, службові особи), а не юридичні особи. На перший погляд, застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру (штраф, конфіскація майна, ліквідація юридичної особи) ніби підриває економічне підґрунтя злочинців у цій сфері. Проте ці заходи сприяють скоріше уникненню кримінальної відповідальності конкретних власників або уповноважених юридичних осіб, ніж боротьбі зі злочинами.

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб : Закон України від 23.05.2013 р. № 314–VII [Текст] // ВВР. — 2014. — № 12. — Ст. 183.
2. Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень : Закон України від 11.06.2009 р. № 1507–VI [Текст] // ВВР. — 2009. — № 45. — Ст. 692.
3. Демський, Е. Ф. Боротьба з корупцією чи піратство в законі: матеріальні та процесуальні аспекти [Текст] / Е. Ф. Демський // Юридичний вісник України. — 2009. — № 49–50, 51. — С. 6–7.
4. Про засади запобігання і протидії корупції : Закон України від 07.04.2011 р. № 3206–VI [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3206-17>.
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення : Закон України від 07.04.2011 р. № 3207–VI [Текст] // ВВР. — 2011. — № 40. — Ст. 405.
6. Андрушко, П. Чи є шанси подолати корупцію? [Текст] / П. Андрушко // Юридичний вісник України. — 2011. — № 8. — 19–25 лютого; № 9. — 26 лютого–4 березня.
7. Свиридов, Б. Корупція починається там, де зневажається закон [Текст] / Борис Свиридов // Юридичний вісник України. — 2011. — № 10. — 5–11 березня.
8. Тарасова, К. Юридична особа у кримінальному процесі: покарання без виправдання [Текст] / Катерина Тарасова // Юридичний вісник України. — 2013. — № 40. — 5–11 жовтня.

Надійшла до редакції 11.03.2014

Шамрай В. А., Демский Э. Ф., Мельник А. Н. К вопросу об ответственности юридических лиц за коррупционные правонарушения

Рассматриваются вопросы целесообразности и социальной необходимости установления уголовной или административной ответственности юридических лиц, ее нормативно-правового обоснования и возможных негативных последствий в случае признания такой ответственности. Исследуются неоднократные попытки законодателя признать юридическое лицо субъектом административной или уголовной ответственности и тем самым переложить вину соответствующего лица-владельца либо уполномоченного им лица — на трудовой коллектив в целом. Такая попытка создает условия для невозможности привлечения коррупционера за разработанные им схемы коррупции к юридической ответственности, нарушается конституционный принцип персонализации ответственности. Эта попытка законодателя признания юридического лица субъектом административной или уголовной ответственности ни юридически, ни экономически, по мнению авторов, не обоснована. Принятый закон № 314–VII, который вступил в действие с 1 сентября 2014 года, узаконил рейдерство, пиратство, захват, предприятий и уничтожение конкурента в сфере экономики, дал основания судам принимать решения, которые практически невозможно ни обжаловать, ни исправить, ни опротестовать, что приведет к подрыву доверия к власти, веры в справедливость. Он (закон) есть социально опасным, подрывает основы экономического развития, а соответственно должен быть отменен.

Ключевые слова: коррупция, ответственность, меры уголовно-правового характера, административно-хозяйственные и финансовые санкции, рейдерство, перераспределение собственности, уничтожение и захват предприятий.

Shamrai, V. O.; Demsky, E. F.; Melnyk, O. M. To the Question of Legal Persons Liability for Corruption Offenses

This paper examines the rationale and the social need to establish criminal or administrative liability of legal persons of legal studies and possible negative consequences if found such liability. The paper investigates the repeated attempts of the legislator to recognize legal entity subject to administrative or criminal liability and thus to shift blame of corresponding person– owner or his authorized representative on the working group as a whole. This makes it impossible to attempt to bring corrupt scheme devised by corruption to legal liability, violates the constitutional principle of personalization of responsibility. This attempt of the legislator for the recognition of legal entity subject of administrative or criminal liability or legally or economically, according to the authors, is not justified. A law № 314–VII, which entered into force on 1 September 2014, legalized raiding, piracy, the seizure and destruction of rival enterprises in the economy, provided the basis for the courts to decide what is almost impossible to appeal or correct or protest that undermines confidence in the power of faith in justice. It (the law) is socially dangerous, undermines economic development, and therefore should be abolished.

Keywords: corruption, accountability, measures of criminal law, administrative, economic and financial sanctions, raiding, redistribution of property, destruction and acquisition of enterprises.

